

Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης:

**Αποτελεσματικό ένδικο μέσο και νομική αρωγή στις διαδικασίες ασύλου και μετανάστευσης
Τετάρτη 23/11/2016, Λευκωσία, Ξενοδοχείο 'Classic'**

Θέματα προς συζήτηση:

A. Υποχρεώσεις που πηγάζουν από το ευρωπαϊκό κεκτημένο και το διεθνές δίκαιο ως προς το «αποτελεσματικό ένδικο μέσο» και την «παροχή νομικής αρωγής» για αποτελεσματική πρόσβαση σε ένδικο μέσο.

1. Τόσον το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ΕΔΑΔ (μεταξύ άλλων απόφαση *M.A. v Cyprus*) όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση (δες μεταξύ άλλων Οδηγία 2013/33/ΕΕ και ειδικότερα τις εισαγωγικές διατάξεις 20,25,29 και τα άρθρα 8, 20 και Κεφάλαιο V της εν λόγω Οδηγίας) δημιουργούν την υποχρέωση στη Κύπρο για παροχή «αποτελεσματικού ένδικου μέσου» και παροχή «νομικής αρωγής» για σκοπούς πρόσβασης σε ένδικο μέσο. Ένα σημαντικό προς συζήτηση θέμα είναι η ανταλλαγή απόψεων μεταξύ των συμμετεχόντων για τον ορισμό, το περιεχόμενο καθώς και την έκταση, και τις κατηγορίες των ατόμων τις οποίες καλύπτει το νομικό αυτό πλαίσιο.
2. Το δεύτερο ερώτημα αφορά στο νομικό και θεσμικό πλαίσιο που η κυπριακή δημοκρατία έχει υιοθετήσει με στόχο να συμμορφωθεί με τις πιο πάνω υποχρεώσεις. Ποια είναι τα διαθέσιμα ένδικα μέσα που έχουν στην διάθεση τους αποτυχόντες αιτητές ασύλου σε σχέση με απορριπτικές αποφάσεις διεθνούς προστασίας; Ποια είναι τα διαθέσιμα ένδικα μέσα σε σχέση με αποφάσεις επιστροφής / κράτησης / απέλασης; Ποιες κατηγορίες, με ποιες προϋποθέσεις και για ποιες αποφάσεις οι επηρεαζόμενοι έχουν πρόσβαση σε νομική αρωγή;
3. Το τρίτο ερώτημα αφορά στη αξιολόγηση του νομικού πλαισίου που έχει υιοθετήσει η Κύπρος και στο κατά πόσον τα μέτρα αυτά είναι σύμφωνα και σε πλήρη συμμόρφωση με τις πιο πάνω υποχρεώσεις.
4. Σύμφωνα με τη Νομοθεσία ο ΥΤΧ θα πρέπει μεταξύ άλλων να αποδείξει πιθανότητα επιτυχίας της υπόθεσης του για να επιτύχει έγκριση της αίτησης του η οποία με βάση την υφιστάμενη πρακτική πρέπει να υποβληθεί και να υπερασπιστεί ενώπιον του δικαστηρίου, από τον ίδιο τον αιτητή. Το ερώτημα μεταξύ άλλων που τίθεται εδώ είναι στο κατά πόσον η εν λόγω πρόνοια στο τέλος της ημέρας θέτει υπό αμφισβήτηση ή ακόμη και αναίρεση το δικαίωμα του αιτητή για αποτελεσματικό ένδικο μέσο.
5. Το επόμενο ερώτημα αφορά σε εισηγήσεις, προτάσεις για βελτίωση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου για αποτελεσματικό ένδικο μέσο και νομική αρωγή, σε περίπτωση που κρίνουμε, εκτιμούμε ότι το πλαίσιο αυτό χρήζει βελτίωσης.

B. Οι διαδικασίες / πρακτική που ακολουθούν σήμερα οι διάφοροι φορείς / αρμόδιες αρχές ώστε να διασφαλίσουν την αποτελεσματική πρόσβαση των κρατουμένων σε «αποτελεσματικό ένδικο μέσο» και «παροχή νομικής αρωγής».

6. Υπάρχουν μια σειρά από θέματα τα οποία προκύπτουν σε σχέση με την ανάγκη καθορισμού των αρμοδιοτήτων καθώς και συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων κρατικών υπηρεσιών.
 - i. Ποια υπηρεσία / αρχή έχει την ευθύνη ενημέρωσης των επηρεαζόμενων για το δικαίωμα τους πρόσβαση στη δικαιοσύνη και νομική αρωγή; Σε ποιο στάδιο και σε ποια έκταση θα πρέπει να δίνονται οι πληροφορίες αυτές;
 - ii. Στις περιπτώσεις λήψης αποφάσεων για επιστροφή, προκύπτει επίσης μια σειρά από ζητήματα σε σχέση με το δικαίωμα του επηρεαζόμενου για ένδικο μέσο και νομική αρωγή. Τι γίνεται σε περίπτωση για παράδειγμα που οι συλληφθέντες ΥΤΧ κατά ή μετά την σύλληψη τους για απομάκρυνση εκφράσουν την πρόθεση να προσφύγουν κατά των διαταγμάτων κράτησης απέλασης ή και υποβολής αίτησης για νομική αρωγή;
7. Πότε και με ποιό τρόπο θεωρεί η ΥΑΜ και οι υπόλοιπες αρχές ότι ένας ΥΤΧ έχει εκφράσει την πρόθεση του για χρήση του δικαιώματός του για ένδικο μέσο και νομική αρωγή; Ποιες είναι οι διαδικασίες που ακολουθούνται από την ΥΑΜ και τις υπόλοιπες εμπλεκόμενες αρχές σε περίπτωση στη συνέχεια για να μπορέσει ο ΥΤΧ να υποβάλει τις αιτήσεις του ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων;
8. Όπως ήδη έχει αναφερθεί πιο πάνω, σύμφωνα με τη Νομοθεσία ο ΥΤΧ θα πρέπει μεταξύ άλλων να αποδείξει πιθανότητα επιτυχίας της υπόθεσης του για έγκριση της αίτησης νομικής αρωγής, η οποία με βάση την υφιστάμενη πρακτική πρέπει να υποβληθεί από τον ίδιο ενώπιον του δικαστηρίου. Παράλληλα, ο ίδιος ο αιτητής, οφείλει να πείσει το Δικαστήριο για την πιθανότητα επιτυχίας της αίτησης του. Ποιες είναι οι πρακτικές δυσκολίες που προκύπτουν για τον αιτητή στην εφαρμογή αυτής της πρόνοιας και πια είναι τα μέτρα που λαμβάνονται από πλευράς των αρχών για να διασφαλιστεί ότι οι δυσκολίες αυτές δεν θα θέσουν υπό αμφισβήτηση του δικαιώματός του για αποτελεσματικό ένδικο μέσο;
9. Το τελευταίο ερώτημα αφορά και σε αυτή την ενότητα σε εισηγήσεις, προτάσεις για βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών και πρακτικών που ακολουθούν σήμερα οι διάφοροι φορείς / αρμόδιες αρχές ώστε να διασφαλίσουν την αποτελεσματική πρόσβαση των κρατουμένων σε «αποτελεσματικό ένδικο μέσο» και «παροχή νομικής αρωγής».

16.11.2016